

แนวคิดทางการเมืองของชนชั้นนำไทย

Political concepts of the Thai elite

พระปลัดเอกชัย จนทโชโต¹, ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า²และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม³

นิสิตมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทาลัย¹

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทาลัย²

รองอธิการบดี มหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทาลัย³

Corresponding author:E-mail:norapat8357@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องแนวคิดทางการเมืองของชนชั้นนำไทยนั้นเป็นการศึกษาการเมืองของประเทศไทยที่ค่อนข้างจะมีลักษณะเฉพาะคือมีการนำวัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่มีอยู่ดั้งเดิมในสังคมไทยกับแนวความคิดแบบประชาธิปไตยของทางตะวันตกจนก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบไทยๆ” ขึ้นและนักการเมืองหรือชนชั้นนำที่มีอยู่ในสังคมไทยได้พยายามนำสิ่งที่เรียกว่าประชาธิปไตยแบบไทยมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือใช้อธิบายกระบวนการที่แตกต่างออกไปจากประชาธิปไตยสากลว่าลักษณะดังกล่าวคือประชาธิปไตยแบบไทยๆประกอบกับสังคมไทยนั้นยังคงเป็นสังคมที่เน้นตัวบุคคลเป็นหลักชนชั้นนำในสังคมไทยมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายทางการเมืองที่สำคัญรูปแบบความคิดของชนชั้นนำกลุ่มต่างๆที่มีอยู่ในสังคมจึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาวิจัยว่าแนวความคิดที่กลุ่มการเมืองหรือชนชั้นนำในสังคมที่มีอยู่หลายกลุ่มในสังคมไทยนั้นได้ผลิตชุดรูปแบบความคิดของตนเองเอาไว้อย่างไรบ้างและชุดความคิดเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไรดังนั้นประชาธิปไตยแบบไทยๆในบทความชิ้นนี้จึงเน้นที่การศึกษาแนวความคิดที่ถูกผลิตขึ้นจากชนชั้นนำกลุ่มต่างๆนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปีพ.ศ.2475-2555 กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่กลุ่มมวลชนที่มีลักษณะอนุรักษนิยมและกลุ่มมวลชนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง

คำสำคัญ: ชนชั้นนำไทย,กลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง, กลุ่มอนุรักษนิยม

Abstract

The study of Political concepts of the Thai elite is a relatively unique study of Thailand's politics. The traditional culture and traditions of Thai society are applied to the democratic concept of the West. Until causing the so-called "Thai democracy" is growing and politicians or elites exist in Thai society. Has tried to bring what is called Thai democracy It is used to describe a phenomenon that has changed in politics or to describe a process that is different from universal democracy that it is like Thai democracy. In addition, Thai society is

still a society that focuses on the individual. The elite of Thai society influences important political policy-making. The thinking patterns of various elite groups that exist in society are therefore worth researching that the concept of political groups or elite in society that exists in many groups in Thai society How have you produced your own thinking themes? And how are those mind sets related? Therefore, Thai democracy in this research focuses on the study of ideas that have been produced by various elite groups since the change of government in the year. 1932 to 2012 elite political groups can be divided into two groups: the conservative masses and those seeking to change the political structure.

Keywords: Thai elite, elite political groups, the conservative masses

บทนำ

นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 เป็นต้นมา สภาพการเมืองของประเทศไทยนั้นยังคงอยู่ในสถานะที่ไม่มั่นคงนัก อำนาจสูงสุดนั้นไม่ได้อยู่ที่ประชาชนชาวไทยตามที่ได้คาดหวังเอาไว้ รัฐบาลต้องเผชิญกับความวุ่นวายทางการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนกระทั่งเกิดการรัฐประหารเมื่อปี 2500 โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหาร เพื่อขับไล่รัฐบาลของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญ (อภิญา รัตนมงคลมาศ และวิวัฒน์ คติธรรมนิത്യ, คนไทยกับการเมือง, 2547, 40) การมุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เริ่มต้นอย่างจริงจังในสมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยคือ กลไกอำนาจรัฐที่เคยอยู่ในระบบราชการและในกองทัพนั้นได้เริ่มแผ่ขยายเข้าสู่สถาบันทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงนี้ได้ก่อให้เกิดการคุ้มครองทางเศรษฐกิจ เพื่ออภิสิทธิ์ทางการค้าที่กำลังดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการจำนวนมากได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มและสมาคมต่างๆ เพื่อสร้างพลังการต่อรองทั้งในทางเศรษฐกิจและทางการเมือง (อภิญา รัตนมงคลมาศ และวิวัฒน์ คติธรรมนิത്യ, คนไทยกับการเมือง, 2547, 42)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้แม้ว่าได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตแต่ก็ได้ส่งผลกระทบสืบเนื่องต่อมาในยุคปัจจุบัน ในช่วงปี พ.ศ.2500 ถึงปี พ.ศ.2516 ระบอบการปกครองของไทยจะอยู่ในมือของกลุ่มข้าราชการที่มีอำนาจในการควบคุมกลไกของรัฐก็ตามแต่ด้วยนโยบายในการบริหารประเทศในยุคของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เปิดโอกาสให้กลุ่มทุนเกิดการจัดตั้ง และทำการสานประโยชน์กับกลุ่มการเมืองซึ่งได้แก่ข้าราชการประจำ จนในท้ายที่สุด กลุ่มทุนดังกล่าวได้พัฒนาตนเอง จนกลายเป็นกลุ่มทุนธนาธิปไตย อันประกอบไปด้วยชนชั้นนักธุรกิจ ที่เติบโตมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และสามารถครองอำนาจทางการเมืองแทนที่กลุ่มข้าราชการได้ในเวลาต่อมา จนมีนักวิชาการหลายท่านได้คาดการณ์กันว่า หลังจากพ้นยุคกลุ่มทุนธนาธิปไตยไปแล้ว การเมืองไทยจะสามารถพัฒนาไปเป็นประชาธิปไตยแบบเต็มรูปแบบได้ในระยะเวลาอันใกล้ แต่เหตุการณ์ที่น่าสนใจก็คือกลุ่มอำมาตยาธิปไตยที่เราเคยเข้าใจว่าแทบจะหมดอำนาจลงไปแล้ว กลับสามารถกลับมาสถาปนาตนเองได้อีกครั้ง โดยเหตุการณ์รัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ ที่ทำให้อำนาจ

ทางการเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงย้อนกลับมาสู่กลุ่มอำมาตยาธิปไตยอีกครั้ง แต่ทว่ากลุ่มอำมาตยาธิปไตยในปี พ.ศ.2549 มีความแตกต่างจากอำมาตยาธิปไตยแบบพ่อขุนอุปถัมภ์ในช่วงปี พ.ศ.2500 ถึงปี พ.ศ.2516 อย่างชัดเจน เพราะกลุ่มอำมาตยาธิปไตยในปี พ.ศ.2549 ได้ผ่านเหตุการณ์ทางการเมืองหลายครั้งไม่ว่าจะเป็น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 หรือเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 กลุ่มอำมาตยาธิปไตยได้ผ่านการเรียนรู้ ในกระบวนการต่อสู้ภาคประชาชนมาหลายเหตุการณ์ จนในท้ายที่สุดได้ทำการวิวัฒน์ตนเองกลายเป็นอำมาตยาธิปไตยแบบจารีตประเพณีนิยมดังเช่นที่ปรากฏอยู่ในยุคปัจจุบัน ผลของการแอบอิงกับจารีตประเพณี นิยมนั้นนอกจากว่าจะได้สร้างความชอบธรรมให้แก่กลุ่มอำมาตยาธิปไตยแล้ว ยังได้นำไปสู่สิ่งที่กลุ่มอำมาตยาธิปไตยดังกล่าวได้นำพากรรมที่เรียกว่า ประชาธิปไตยแบบไทยๆ” มาใช้ในการกล่าวอ้างเพื่ออธิบาย “ปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทย

วัตถุประสงค์ของบทความ

1. ทางการเมืองในสังคมไทยเพื่อศึกษาถึงความคิด
2. เพื่อเป็นการขยายพรมแดนในด้านที่เกี่ยวกับแนวความคิดทางการเมืองของไทย

วิธีดำเนินการ

บทความเรื่อง ประชาธิปไตยแบบไทย นี้เป็นการศึกษาโดยเน้นเอกสารเป็นหลักและเอกสารที่นำมาใช้ในการศึกษาจะประกอบไปด้วย

1. หนังสือและเอกสารที่ผลิตขึ้นจากปัญญาชนของกลุ่มอำนาจต่างๆ (ซึ่งในทางการศึกษาเกี่ยวกับความคิดนั้นถือว่าเป็นเอกสารประเภทนี้เป็นเอกสารชั้นต้น)
2. หนังสือและบทความต่างๆที่เกี่ยวข้อง
3. วิทยานิพนธ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา

แนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยนี้ ผู้ศึกษาได้หยิบยกเอาชุดความคิดหรือทฤษฎีประชาธิปไตยแบบไทยขึ้นมาเป็นกรณีศึกษา โดยทำการสรุปแนวความคิดรวบยอดตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2490.จนถึงปัจจุบันปี พ.ศ. 2555โดยได้ทำการศึกษาจากแนวคิดของชนชั้นนำทางการเมือง กลุ่มได้แก่กลุ่มมวลชนที่มีลักษณะอนุรักษ 2 นิยมและกลุ่มมวลชนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง ในส่วนของกลุ่มอนุรักษนิยมนั้นจะประกอบไปด้วย 2 กลุ่มย่อยคือ (กลุ่มสี่เสาเทเวศร์ และ (2(1)กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ใน ส่วนของกลุ่มมวลชนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองจะประกอบไปด้วย2กลุ่มย่อย คือ (1) กลุ่มชวยราชครู (2) กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติแม้ว่าแต่ละชุดความคิดที่ชนชั้นนำทางการเมืองได้ผลิตออกมานั้นจะมีคำอธิบายที่แตกต่างกันออกไปบ้าง แต่จากการศึกษากลับพบว่ามียุทธศาสตร์ที่คล้ายกันหรือลักษณะบางประการที่ใกล้เคียงกันหรือมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกอยู่ด้วยเช่นกัน

1. แนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มมวลชนที่มีลักษณะอนุรักษนิยมจะประกอบไปด้วย

1.1 แนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มสี่เสาเทเวศร์

ในส่วนหนึ่งของกลุ่มสี่เสาเทเวศร์นั้น การขึ้นครองอำนาจทางการเมืองของมีความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยเน้นการนำวิถีคิดแบบตะวันตกเข้ามาทำการผสมผสานกับแนวคิดทางการเมืองดั้งเดิมของไทย การยึดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ เป็นการปฏิวัติในแง่ที่เป็นการล้มล้างระบบการเมืองทั้งระบบของกลุ่มขอยราชครูซึ่งตกทอดมาจาก พ.ศ.2475.และสร้างระบบที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นแบบไทยๆเป็นแนวคิดที่คอยกำกับโครงสร้างทางการเมืองของไทยภายใต้อิทธิพลของปัจจัยที่สำคัญ ด้านที่สืบทอดมาตั้งแต่ 3 ครั้งอาณาจักรสุโขทัยและอยุธยาได้แก่(นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 51)

1. ระบอบพ่อปกครองลูกโดยระบอบพ่อปกครองลูกนั้นแสดงให้เห็นบทบาทของผู้ปกครองที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักการของพรหมวิหาร ซึ่งเป็นหลักธรรมของพรหมผู้เป็นใหญ่ที่จะต้อง 4 ประกอบไปด้วย เมตตา กรุณา มุชิตา อุเบกขา

2. ระบอบเทวราชาระบอบเทวราชาที่ตกทอดมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นระบอบที่ผู้ปกครองมีอำนาจสิทธิขาดในการตัดสินใจแต่ถูกกำกับไว้ด้วยหลักการทางพุทธศาสนา พุทธศาสนาในกรณีดังกล่าวจึงเป็นหลักการที่ตั้งอยู่บนฐานของจริยธรรม

3. อิทธิพลของพุทธศาสนา เนื่องด้วยแนวคิดของกลุ่มสี่เสาเทเวศร์มีการผสมผสานหลักการทางพุทธศาสนาเข้ามาเจือปน ดังนั้นจึงมีแนวคิดในลักษณะของการผสมผสานระหว่างวิถีคิดแบบโลกตะวันตกและวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย โดยนำชุดรูปแบบความคิดในเรื่องของประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้เพียงบางส่วน(นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 51) เพราะมองว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัยปี พ.ศ.2475.นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เน้นวิถีคิดแบบสังคมตะวันตกและไม่สอดคล้องต่อระบบความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิมในสังคมไทย

เมื่อกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ได้สถาปนาแนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยขึ้นบนฐานความคิดของวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับสังคมไทย โดยมีการนำแนวคิดทางพุทธศาสนาใช้ในการปกครอง ให้อำนาจแก่ผู้ปกครองที่มีหลักธรรมอย่างมากจนฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถควบคุมฝ่ายบริหารได้ ไม่ต้องการฝ่ายค้านเข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจเพราะผู้ปกครองนั้นเปี่ยมไปด้วยจริยธรรมอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีลักษณะของพ่อปกครองลูกเข้ามาผสมผสาน กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่างระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง โดยผู้ปกครองนั้นจะคอยอุปถัมภ์ค้ำจุนผู้อยู่ภายใต้การปกครองของตนเอง มีความเอื้ออาทรต่อผู้ใต้ปกครองแต่ก็มีความเด็ดขาดตามลักษณะของเทวราชาอยู่ในตัวของผู้ปกครองด้วยเช่นเดียวกัน (นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 89) ในระยะสุดท้ายกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ได้ผ่านวิกฤติการณ์ทางการเมืองหลายครั้งหลายหน จนสามารถปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกในยุคปัจจุบัน กลุ่มสี่เสาเทเวศร์ได้สถาปนาสิ่งที่เรียกว่า พระมหากษัตริย์แบบไทยขึ้นโดยทำการผสมผสานระหว่างระบอบพ่อปกครองลูกของสุโขทัย ระบอบเทวราชาของกรุงศรีอยุธยาและหลักการในพุทธศาสนา จนทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการสถาปนาพระมหากษัตริย์และประชาชนอยู่ในโลกใบเดียวกัน พระมหากษัตริย์นั้นไม่หลุดลอยไปจากประชาชนพร้อมทั้งใช้หลักธรรมในการปกครองอยู่เสมอมา

ดังนั้นหากพิจารณาจากสภาพการณ์ดังกล่าวแล้วจะพบว่า ในยุคต้นที่ทำการศึกษารื่องแนวความคิด ประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มชวยราชครูและกลุ่มสี่เสาเทเวศร์นั้น อำนาจทางการเมืองตกอยู่ในมือของกลุ่ม ชนชั้นนำทางการเมือง และกลุ่มชนชั้นนำดังกล่าวได้แก่กลุ่มชวยราชครูและกลุ่มสี่เสาเทเวศร์พยายามผลิตชุด ความคิดทางการเมืองที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างประชาธิปไตยที่รับมาจากตะวันตกกับรูปแบบการปกครอง และวัฒนธรรมการเมืองของไทย ตลอดจนความเชื่อที่มีอยู่ในสังคม ทำให้กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองดังกล่าว นั้นผลิตชุดความคิดของตนเองขึ้นมาโดยมีนัยยะแฝงในประเด็นที่เกี่ยวกับการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองและใช้ ชุดความคิดดังกล่าวในการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสถาบันทางการเมืองให้อื้อประโยชน์กับกลุ่มของตน ในการได้มาซึ่งอำนาจตลอดจนพิทักษ์รักษาอำนาจทางการเมืองเอาไว้ (นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 90) ดังนั้น ยุคประชาธิปไตยในระยะต้นของไทยจึงเป็นสภาพการณ์การแย่งชิงอำนาจระหว่างกลุ่มการเมืองดังกล่าว เป็น เรื่องของชนชั้นนำแทบจะทั้งสิ้น และสภาพการณ์ดังกล่าวที่ปรากฏขึ้นมาทั้งหมดนั้นกลับทำให้เรามองย้อนไป ได้ว่า ชนชั้นกลางซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศและเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย กลับถูกจำกัดอำนาจของ ตนเองไว้ในวงที่แคบๆ ชนชั้นนำทั้งกลุ่มสี่เสาเทเวศร์และกลุ่มชวยราชครูกลับไม่สนใจเรื่องของการเลือกตั้ง ทำใ้ใดนัก จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุคปี พ.ศ.2516-2519 การก่อตัวขึ้นของชนชั้นกลาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อำนาจทางการเมืองเริ่มเคลื่อนย้ายฐานอำนาจมาสู่ชนชั้นกลางมาก ยิ่งขึ้น แม้ว่าในทางปฏิบัติแล้วชนชั้นกลางจะเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วม มากกว่าที่จะเป็นผู้นำก็ตาม แต่ชนชั้นกลาง เองก็ได้สร้างและผลิตแนวความคิดที่ทำให้อำนาจทางการเมืองของทั้งกลุ่มสี่เสาเทเวศร์และกลุ่มชวยราชครูเอง ต้องหันมาปรับตัวเองอีกครั้ง ชนชั้นกลางเริ่มรู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักเสรีภาพและความเสมอภาคอันเป็นหลัก ประชาธิปไตยที่เป็นแนวทางสากลมากยิ่งขึ้นจนส่งผลให้เกิดการก่อตัวขึ้นของการเมืองภาคประชาชนในยุคสมัย ต่อมา

1.2 แนวคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

การเกิดขึ้นของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยนั้นแม้ว่าโดยแรกเริ่มเดิมทีแล้วนั้นจะเกิด จากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่กลุ่มและเป็นการสูญเสียผลประโยชน์ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น แต่สิ่งที่น่าสนใจคือกระบวนการทางการเมืองรวมไปถึงการใช้นโยบายที่ผิดพลาดของ รัฐบาลในยุคของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร รวมไปถึงการก่อตัวขึ้นของอำนาจชนิดใหม่ได้แก่อำนาจของ สื่อมวลชนในประเทศไทย ทำให้เกิดการสร้างวาทกรรมทางการเมืองในเรื่องของระบอบทักษิณ ทำให้ประชาชน ชั้นกลางที่เป็นฝ่ายตรงข้ามของรัฐบาลและไม่พร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นจากรัฐบาล พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร จึงออกมารวมตัวกันเคลื่อนไหวกดดันการทำงานของรัฐบาล โดยใช้สัญลักษณ์สีเหลืองเป็น สัญลักษณ์ของตนเองในการเคลื่อนไหวทางการเมืองในครั้งนี้ โดยในส่วนของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตยนั้นสามารถสรุปแนวความคิดที่สำคัญออกมาได้ 3 ประการได้แก่

(1) ตุลาการภิวัตน์ในส่วนแรกนั้นแนวความคิดเรื่องตุลาการภิวัตน์เป็นแนวคิดของประเทศอังกฤษที่ไม่มีระบบ รัฐธรรมนูญแบบลายลักษณ์อักษร แม้กระนั้นก็ตามยังมีนักวิชาการที่มีความคิดเห็นอันแตกต่างสองกลุ่มคือกลุ่ม แรกนั้นเห็นด้วยกับกระบวนการตุลาการภิวัตน์ และกลุ่มหลังที่ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการดังกล่าว(ปีติเทพ อยู่

ยีนยง, 2555 ; อ่างในนรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 52) เนื่องด้วยเป็นการถ่ายโอนคณะตุลาการจะใส่ความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปทำให้การพิจารณาหรือตัดสินประเด็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปด้วยความยุติธรรม

(2) ระบอบทักษิณในส่วนที่สองนั้นเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบอบทักษิณ ซึ่งจากการศึกษานั้นพบว่ากลุ่มนักวิชาการเองก็แตกความคิดออกเป็นสองกลุ่มเช่นเดียวกัน โดยกลุ่มแรกนั้นมองว่าระบอบทักษิณคือศัตรูคู่ตรงข้ามของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และระบอบทักษิณนั้นเป็นศูนย์รวมของทุนนิยมสมัยใหม่ซึ่งประกอบไปด้วยการเอาัดเอาเปรียบ การใช้สมัครพรรคพวกรวมไปถึงการใช้อำนาจรัฐที่ไม่เป็นธรรมและมีการนำแนวคิดของความพยายามในการที่จะสถาปนารัฐตำรวจเข้าไปผสมอยู่ในนั้นด้วย (นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 90) นักวิชาการกลุ่มที่สองกลับมีความเห็นที่แตกต่างออกไปเช่นนักวิชาการจากกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการแห่งชาตินั้นเห็นว่า ระบอบทักษิณนั้นเป็นเพียงมายาคติทางการเมืองที่ใช้ทำร้ายศัตรูทางการเมืองเท่านั้น โดยแท้จริงแล้วปัญหาที่เกิดขึ้นที่ทุกคนเข้าใจว่าเป็นระบอบทักษิณและออกมาเคลื่อนไหวขับไล่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นั้นแท้จริงแล้วคือปัญหาภายในของระบอบประชาธิปไตยที่สามารถแก้ไขได้ด้วยโครงสร้างอำนาจตามระบอบประชาธิปไตยและการตรวจสอบขององค์กรอิสระ สังคมไทยนั้นยังคงเป็นสังคมที่ยังยึดถืออยู่ในตัวบุคคลแทบจะทั้งสิ้น หาก พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ไปแล้วระบอบทักษิณก็สมควรจะหายไปพร้อมกับตัวพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยเช่นกัน

(3) การเมืองใหม่ ในส่วนที่สามนั้นเป็นส่วนของการสร้างชุดแนวคิดที่สำคัญอีกชุดหนึ่งได้แก่สิ่งที่เรียกว่าการเมืองใหม่ แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองใหม่นั้นดูจะเป็นแนวความคิดที่ต่อยอดมาจากกระบวนการตุลาการภิวัตน์และเสนอทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าระบอบทักษิณ ซึ่งมุมมองของกลุ่มอนุรักษ์นิยมนั้นมองว่าระบอบทักษิณเป็นสิ่งที่ขาดจริยธรรม ดังนั้นจึงพยายามสถาปนาระบอบการเมืองที่เปี่ยมไปด้วยระบบคุณธรรม(นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 91) ดังนั้นหากพิจารณาในมุมมองนี้จะพบว่ามี การนำมิติของคุณธรรมมาใช้ในสามช่วงจังหวะ โดยในช่วงจังหวะแรกนั้นถูกนำมาใช้ว่าผู้ปกครองในยุคนั้นได้แก่รัฐบาลของ ทักษิณ ชินวัตร ไม่มีคุณธรรม ในช่วงจังหวะที่สองระบบคุณธรรมถูกนำมาใช้อธิบายว่าประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองนั้นมีคุณธรรมและจริยธรรมที่สูงกว่าผู้นำจึงประกาศสิ่งที่เรียกว่า อารยะขัดขืน ประชาชนที่มีคุณธรรมสูงกว่ามีสิทธิที่จะใช้วิธีการดื้อแพ่งหรือการปฏิเสธอำนาจรัฐอันไม่เป็นธรรม และในช่วงจังหวะที่สามนั้นประชาชนที่รู้สึกเสื่อมศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยภายใต้การนำของรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จึงสร้างระบบการเมืองแบบใหม่ที่ประกอบไปด้วยระบบคุณธรรมที่ดีกว่าและใช้วิธีการสรรหาคณะนิติธรรมมานำการเมือง(นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 91) ซึ่งก็คือใช้กระบวนการสรรหาคณะนิติเข้ามาในระบบการเมืองแทนการใช้ระบบการเลือกตั้งที่มักจะได้ นักการเมืองที่ไม่สุจริตเข้ามาทุกครั้ง แต่แม้ว่าอารยะขัดขืนนั้นจะเป็นวิธีการหนึ่งตามระบอบประชาธิปไตยก็ตามแต่ก็ยังไม่ใช่ประชาธิปไตยที่เป็นแนวทางสากล ดังนั้นการอ้างอารยะขัดขืนอยู่บ่อยครั้งจึงเท่ากับเป็นการโดดเดี่ยวตนเองออกจากกลุ่มชนชั้นกลางที่ยึดถือประชาธิปไตยตามแนวทางสากลไปด้วย(นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 92)

กล่าวโดยสรุปแล้วกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเป็นกลุ่มมวลชนที่ประกอบไปด้วยชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง รวมไปถึงชนชั้นล่างบางส่วนที่ต้องการรักษาขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีดั้งเดิมเอาไว้ เน้น

ต่อต้านระบอบทักษิณ แนวคิดหลักๆจึงมีความเกี่ยวข้องกับแนวความคิดอนุรักษนิยม มีการนำแนวคิดของคุณธรรมมาใช้ในการปกครองร่วมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีตประเพณีนิยมอย่างแยกกันไม่ออก พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในฐานะประชาธิปไตยแบบไทย จึงมีลักษณะของกลุ่มประชาธิปไตยแบบจารีตประเพณีนิยม

2. แนวคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มมวลชนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองประกอบด้วย

2.1 แนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มชอยราชครู

ในส่วนของแนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มชอยราชครูนั้นเป็นแนวความคิดที่ผลิตขึ้นเพื่อเป็นการโต้กลับของกลุ่มชนชั้นนำที่ต่อต้านแนวคิดอนุรักษนิยมที่เน้นการปกครองแบบจารีตประเพณีที่ตกทอดกันมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี กลุ่มชอยราชครูนั้นค่อนข้างมีความคิดเห็นที่ตรงกันข้ามกับการปกครองแบบจารีตของไทย(นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 67) โดยแต่เดิมที่นั้นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจการบริหารและอำนาจตุลาการตามความคิดของกลุ่มอนุรักษนิยมที่เคร่งจารีตนั้นจะตกอยู่ที่พระมหากษัตริย์ แต่กลุ่มชอยราชครูกลับมองว่าอำนาจอธิปไตยนั้นจะแบ่งออกเป็นสามส่วนได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติที่มีสถาบันนิติบัญญัติเป็นผู้ใช้ อำนาจบริหารที่มีสถาบันบริหารเป็นผู้ใช้และอำนาจตุลาการที่มีสถาบันตุลาการเป็นผู้ใช้ (เกรียงศักดิ์ เศรษฐพัฒน์นิช, 2550 ; อ่างใน นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 70) โดยสถาบันนิติบัญญัตินั้นจะมีที่มาจกประชาชน สถาบันบริหารมาจากสถาบันนิติบัญญัติและข้าราชการ ส่วนสถาบันตุลาการนั้นได้แก่ศาลมีหน้าที่ตัดสินคดีความ อธิบายตามแนวคิดของกลุ่มชอยราชครูจะพบว่า ความสัมพันธ์ของสถาบันต่างๆในสังคมการเมืองสามารถแสดงให้เห็นได้จากโต๊ะสามขา(เกรียงศักดิ์ เศรษฐพัฒน์นิช, 2536 ; อ่างใน นรพัชร เสาธงทอง, 2558 : 72) โต๊ะสามขานี้มีสถาบันพระมหากษัตริย์และประชาชนอยู่บนโต๊ะ มีสถาบันทั้งสามเป็นขาโต๊ะที่คอยค้ำจุนประชาชนและสถาบันพระมหากษัตริย์เอาไว้ หรือความมั่นคงทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยของไทยจะมีความมั่นคงได้หากขาทั้งสามได้แก่ สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหารและสถาบันตุลาการนั้นมีความมั่นคงและแข็งแรง ย่อมจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความมั่นคงเช่นเดียวกัน

2.2 แนวคิดประชาธิปไตยแบบไทยของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ

กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติเป็นกลุ่มมวลชนที่เกิดขึ้นในฐานะขบวนการโต้กลับของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยมีเป้าหมายในระยะเริ่มแรกเพื่อนำตัว พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กลับมาเป็นรัฐบาลอีกครั้ง จนในภายหลังได้ทำการวิวัฒน์ตัวเองจนกลายเป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้น มีการเรียกร้องสิทธิตามระบอบประชาธิปไตยเรียกร้องการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและต้องการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการปกครองให้เปลี่ยนไปเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบที่เป็นแนวทางสากล กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาตินั้นมีแนวคิดหลักที่สำคัญอยู่ 4 ด้านได้แก่

(1) แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการในฐานะขบวนการโต้กลับในประเด็นแรกขบวนการเสื้อแดงหรือแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการในฐานะขบวนการโต้กลับทางการเมือง เกิดความขัดแย้งทาง

แนวความคิดระหว่างมวลชนที่ต้องการอนุรักษ์นิยมเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเองที่มีศูนย์กลางอยู่ในบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑลรวมไปถึงกลุ่มคนที่เคยได้รับการศึกษาซึมซับรูปแบบและชุดความคิดของชนชั้นอนุรักษ์นิยมในเมืองหลวงกับมวลชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเมือง แต่ทำงานในเขตเมือง กลุ่มขบวนการคนเสื้อแดงหรือแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติจึงมีใช้ชวาวนาที่ยากจนอย่างที่เคยเข้าใจแต่เป็นคนชั้นกลางและชั้นล่างที่มีรายได้พอสมควร แต่ยังขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพขาดสวัสดิการที่ดีและมองว่านโยบายของรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร สามารถเติมเต็มความต้องการได้ (นรพัชร เสารงทอง, 2558 : 93) ทำให้ตนเองมีความมั่นคงในการดำรงชีพได้เช่นนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค นโยบายบ้านเอื้ออาทร ฯลฯ

(2) แนวคิดในเรื่องของอำมาตยาธิปไตยในประเด็นที่สองในส่วนของแนวคิดในเรื่องของอำมาตยาธิปไตย กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติมองว่ารัฐอำมาตยาธิปไตยตามทฤษฎีของ เฟรด ริกส์ นั้นค่อนข้างที่จะมีอิทธิพลอย่างสูงในสังคมไทย(นรพัชร เสารงทอง, 2558 : 93) โดยพิจารณาจากการทำการยึดอำนาจทางการเมืองโดยคณะทหารอยู่บ่อยครั้ง รวมไปถึงอำนาจของข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่มักจะมองว่าประชาชนนั้นคือไพร่ ที่ต้องรับฟังคำสั่งจากชนชั้นข้าราชการหรือชนชั้นปกครอง ตลอดจนความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์ที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทยซึ่งโดยปกติแล้วมักจะไม่ค่อยเปิดช่องว่างให้ชนชั้นล่างมีสิทธิเสรีภาพหรือความเสมอภาคในการเข้าถึงอำนาจรัฐเท่าใดนัก ประชาชนตามต่างจังหวัดที่ไม่เคยได้เข้าถึงอำนาจรัฐเลยกลับได้ตระหนักรู้ถึงบทบาทและสิทธิของตนเองจากนโยบายพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรของ

(3) แนวคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมของชนชั้นในประเด็นที่สามแนวคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมของชนชั้น เป็นความคิดที่สืบเนื่องมาจากในประเด็นที่สองคือกลุ่มมวลชนอนุรักษ์นิยมที่อยู่ในเมืองมีการเข้าถึงอำนาจรัฐได้มากกว่ากลุ่มมวลชนในระดับรากหญ้าที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดประกอบกับความรู้สึกที่ไม่เท่าเทียมกับในด้านของการกระจายอำนาจทำให้ความเจริญในส่วนท้องถิ่นยังอยู่ในลักษณะที่ล่าช้าเมื่อเทียบกับส่วนกลาง(นรพัชร เสารงทอง, 2558 : 94) ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายนั้นถูกวิจารณ์ว่ากระบวนการตุลาการภิวัตน์ใช้ประโยชน์ในการตีความกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มประชาธิปไตยจารีตประเพณีนิยมมากเกินไป จนขบวนการเสื้อแดงหรือแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติที่มีศูนย์กลางตามต่างจังหวัดออกมาเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านกระแสตุลาการภิวัตน์และทวงสิทธิของตนเอง ต้องการการเลือกตั้งและรูปแบบของประชาธิปไตยที่เป็นแนวทางสากล

(4) มายาคติทางการเมืองในส่วนสุดท้ายเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับในเรื่องของมายาคติทางการเมือง โดยกลุ่มขบวนการคนเสื้อแดงหรือแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติได้โต้กลับแนวความคิดของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยว่าวาทกรรมเรื่องระบอบทักษิณนั้น ในเนื้อแท้แล้วกลับไม่มีแก่นสารใดที่พอจะระบุให้ชัดเจนลงไปได้นั้นคือสาระสำคัญของสิ่งที่เรียกว่าระบอบทักษิณ (นรพัชร เสารงทอง, 2558 : 94) ประเด็นปัญหาที่ถูกหยิบยกมาว่าคือระบอบทักษิณนั้นหากพิจารณาในเนื้อแท้แล้วพบว่าเป็นปัญหาของรัฐไทยที่เคยดำรงมาอยู่ก่อนแล้ว

กล่าวโดยสรุปแล้วการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในช่วงปี พ.ศ.2475-2550 เป็นขบวนการโต้กลับทาง การเมืองของกลุ่มมวลชนที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างอำนาจทางการเมือง ประกอบไปด้วย มวลชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด แต่รับรู้หลักการของประชาธิปไตยในแนวทางสากลผ่านทางกระแสโลกาภิวัตน์ ต้องการทวงสิทธิและการเข้าถึงอำนาจทางการเมืองซึ่งตนเองไม่เคยได้รับมาก่อน ต้องการเลือกตั้งและต่อต้านเครือข่ายจารีตประเพณีนิยมที่มีความเชื่อมโยงกับระบบราชการ ต้องการนโยบายที่กระจายอำนาจไปสู่ ชนบทและสามารถจับต้องได้จริง ประชาชนกลุ่มนี้เป็นคนกลุ่มใหญ่ภายในประเทศ (นรพีพร เสาธงทอง, 2558 : 95) ประชาธิปไตยแบบไทยในฐานะของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติจึงเป็นแนวคิดของ มวลชนที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองให้อำนาจกลับคืนสู่ประชาชนในต่างจังหวัด และต้องการรูปแบบประชาธิปไตยที่เป็นแนวทางสากล ต้องการผู้นำทางการเมืองที่เด็ดขาดในการที่จะช่วย พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในระดับรากหญ้าซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในประเทศ

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปโดยรวมแล้วในยุคแรกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุคเริ่มต้นของประชาธิปไตยนั้นเมื่อปี พ.ศ.2475.เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองภายใต้การตัดสินใจของชนชั้นนำทางการเมืองแทบจะสิ้น ประชาชนในส่วนต่างๆของประเทศกลับมิได้มีส่วนรู้เห็นในกระบวนการตัดสินใจดังกล่าวแต่อย่างใด จนใน ท้ายที่สุดนำไปสู่การแย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างมวลชนสองกลุ่มและผลิตชุดแนวความคิดของตนเอง โดยมีนัยยะเพื่อการเข้าถึงหรือรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเองเอาไว้ การมุ่งเน้นในการพัฒนาประเทศใน ด้านเศรษฐกิจที่เริ่มทำอย่างจริงจังในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยคือ กลไกอำนาจรัฐที่เคยอยู่ในมือของระบบราชการและในกองทัพนั้นได้เริ่มแผ่ขยายเข้าสู่สถาบันทาง เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการคุ้มครองทางเศรษฐกิจเพื่ออภิสิทธิ์ทางการค้าและการ พัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการจำนวนมากจึงได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มและสมาคมต่างๆเพื่อ สร้างพลังในการต่อรองทั้งในด้านของเศรษฐกิจและการเมืองกระบวนการที่เกิดขึ้นดังกล่าว นี้ได้เปิดโอกาสให้ กลุ่มทุนเกิดการจัดตั้งตนเองและทำการสานประโยชน์กับกลุ่มการเมืองจนในท้ายที่สุดได้พัฒนาตนเองไปสู่ใน ยุคที่เรียกว่ายุคทุนธนาธิปไตย ที่เติบโตมาจากชนชั้นนักธุรกิจที่เติบโตขึ้นมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และเข้ามา ครอบงำอำนาจทางการเมืองได้ในเวลาต่อมาในนามของพรรคไทยรักไทย แต่เหตุการณ์ที่เป็นจุดพลิกผันทาง การเมืองคือกลุ่มอำมาตยาธิปไตยที่เคยคิดว่าหมดอำนาจลงไปแล้วกลับมามีบทบาทและสถาปนาตนเองได้ใหม่ อย่างมั่นคงอีกครั้ง โดยรัฐประหารเมื่อ 19 ก.ย.2549 ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้อำนาจทางการเมืองย้อนกลับมา อยู่ในมือของกลุ่มอำมาตยาธิปไตยอีกครั้ง แต่กลุ่มอำมาตยาธิปไตยในปี 2549 ได้ผ่านเหตุการณ์ทางการเมือง มาหลายครั้งหลายหนไม่ว่าจะเป็นกรณี 2516 เหตุการณ์ในเดือน ต.ค.2519 เหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคมปี พ.ศ.2535 จนได้ทำการวิวัฒน์ตนเองกลายเป็นอำมาตยาธิปไตยแบบจารีตประเพณีนิยม และผลของการแอบ อิงกับจารีตประเพณีนิยมนี้เองทำให้ได้รับการตอบรับจากชนชั้นกลางที่เป็นมวลชนอนุรักษ์นิยมด้วยเช่นกัน จน สามารถโค่นล้มรัฐบาลและยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนได้เป็นผลสำเร็จ แต่กลุ่มประชาชนในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นชนชั้นกลางและชนชั้นล่างที่ผ่านการเรียนรู้หลักการประชาธิปไตยผ่านทางกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็น

แนวทางอันเป็นสากล ได้ออกมารวมตัวกันในฐานะของขบวนการโต้กลับทางการเมือง จนลุกลามไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชชนอนุรักษนิยมและกลุ่มกลุ่มมวลชนที่ต้องการความเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับสอดคล้องกับแนวคิดดังต่อไปนี้คือ

1. แนวคิดในเรื่องของรัฐในอุดมคติรัฐในอุดมคติโดยตามหลักการของสำนักคุณธรรมซึ่งประกอบไปด้วยโสกราตีส เพลโตและอริสโตเติลจะให้ความสำคัญแก่ตัวปัจเจกบุคคลที่เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งจริยธรรมและเปี่ยมไปด้วยความดีงาม ทั้งมวลชนของฝ่ายอนุรักษนิยมเองและฝ่ายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเอง ต่างก็ต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรมีลักษณะของราชาปราชญ์ซึ่งปรากฏอยู่ในรัฐในอุดมคติ

2. แนวคิดในเรื่องของ “ราชาปราชญ์” ซึ่งตามหลักการของสำนักคุณธรรมซึ่งประกอบไปด้วยโสกราตีส เพลโตและอริสโตเติลการเกิดขึ้นของผู้นำตามลักษณะของเอกะบุรุษ ที่ดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมอันดีงาม มีความรอบรู้ จะสามารถนำพารัฐของตนให้เจริญรุ่งเรืองและในยามเกิดวิกฤติสามารถนำพารัฐให้ก้าวข้ามวิกฤติการณ์ต่างๆได้

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เชษฐพัฒน์วนิช.(2536). **แนวความคิดประชาธิปไตยแบบไทย**, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า69

เกรียงศักดิ์ เชษฐพัฒน์วนิช.(2550). **ชนชั้นนำสร้างแนวคิด จนกลายเป็นประชาธิปไตยแบบไทยๆ**,

มูลนิธิตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นรพัชร เสาธงทอง.(2558). **ประชาธิปไตยแบบไทยวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครสาขา**

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ตุลาคมวารสารราย 6 เดือน ปี พ.ศ.2558, หน้า 89-95.

ปีติเทพ อยู่ยืนยง.(2555). **เกร็ดความรู้เกี่ยวกับตุลาการภิวัตน์**.มหาวิทยาลัยเดอมงฟอร์ด.